

УДК УДК 7.037.3

ФУТУРИСТИЧНІ РИСИ ЖІНОЧИХ ОБРАЗІВ В КУЛЬТОВИХ КІНОСТРІЧКАХ

КОСТОЧКА Анна, КОЛОСНІЧЕНКО Олена

Київський національний університет технологій та дизайну, Київ, Україна

kostochkaanna@gmail.com, 3212793@gmail.com

В роботі представлено дослідження трансформації та інтеграції культових футуристичних авангардних костюмів в сучасну моду на основі сформованих кінематографічних жіночих образів. Прослідковано зміну значення елементів костюма в контексті переосмислення цінностей нового покоління та їх втілення у візуальному та сенсовому наповненні костюма.

Ключові слова: «Space Age», кінематограф, космічна ера, футуризм, технології, науково-фантастичний костюм.

ВСТУП

«Космічна ера» – період інновацій та експериментів, які були введені в дизайн одягу та аксесуарів під впливом космічної науки, зокрема космогонії. Цей стиль став популярним у 1960-х роках і відображав технологічний оптимізм і футуристичні тенденції. Уявлення про образ жінки майбутнього, ґрунтуються на моделях дизайнерів космічної ери. Сформовані образи натхненні науково-фантастичними кінострічками, переосмислюються у сучасності та стають новою частиною культурно-історичної спадщини.

ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ

Метою роботи є дослідження коріння історії футуристичного дизайну та його трансформацію у популярній культурі та кіноіндустрії. Дивлячись на модний тренд космічної ери, було розглянуто не тільки візуальні атрибути одягу, але й те, як естетика впливає на ролі, які відіграють митці для позиціонування себе та трансляції свого меседжу у суспільстві.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ЇХ ОБГОВОРЕННЯ

Інтерес людей до дослідження космосу зріс у 1960-х роках, це призвело до зростання вмісту наукової фантастики на екрані та відповідної популяризації футуристичного дизайну. Формування нового способу життя вплинуло на переосмислення ролі жінок майбутнього в суспільстві. В результаті робіт модельєрів для кіноіндустрії було створено найвпливовіші на формування космогонічного образу костюми, що стали уособленням космічної ери втілюючи прогресивні ідеали та теорії в образ жіночих персонажів. Завдяки експериментам дизайнерів із новими матеріалами – синтетичними тканинами, пластиком та металом створювалися нові найприлеглиші силуети з неочікуваним членуванням та розвитком наповнення форми. Вплив моди космічної ери на формування образів жіночих персонажів запровадили попередники авангардних рухів 1920-х років, такі як футуристи та

конструктивісти, що зосереджували свою увагу навколо структурованої форми та високо змісту художнього вираження.

Саме фільм «Метрополіс» (1927 р.) вважається одним з найкультовіших і найвпливовіших фільмів, який посів 67-ме місце в опитуванні критиків Sight and Sound у 2022 році. У 2001 році він був внесений до Реєстру пам'яті світу ЮНЕСКО, ставши першою кіно роботою, що відзначена подібним чином. Саме «Метрополіс» став дебютною картиною з образом фантастичної жінки, який переосмислюється та вдосконалюється і навіть через сто років має незаперечний вплив на сучасну популярну культуру (рис. 1, а) [1]. Натхненна футуристичним фільмом «Метрополіс», впливова робота японського художника Хадзіме Сораями, яка зосереджена на постійному прагненні краси щодо людського тіла та машини, продовжує отримувати високу міжнародну репутацію. У 1983 році у видавництві Genko-sha була опублікована збірка ілюстрацій «Сексуальний робот», який отримав статус культової фігури і приніс органічно-металевим напівроботам Сораями популярність у всьому світі (рис. 1, б) [2].

Рис. 1. Образи кіноперсонажів: а – афіша фільму «Метрополіс» (1927); б – жінка-робот Хадзіме Сораями для показу Dior; в – модель з колекції Thierry Mugler (1995); г – Бейонсе у костюмі від Thierry Mugler (2023); д – Зендая на прем'єрі стрічки "Дюна" (2023)

Під впливом повернення футуризму в історію моди увійшов образ Зендаї: 15 лютого 2023 року, на лондонській прем'єрі стрічки "Дюна", артистка вийшла на піщану доріжку у костюмі космічної суперзірки з архівної колекції Thierry Mugler 1995 року. Дизайнер створив провокаційний костюм жінки-робота, натхненний футуристичним фільмом «Метрополіс» та роботами Сораями. Її стиліст Лоу Роуч доповнив срібні обладунки масивним кольє із сапфірами та діамантами Vulgarі (рис. 1, д) [3].

Світовий тур Бейонсе "Ренесанс" 2023 року – є святкуванням та виявом великої поваги до поп-культури, що власне і транслює виконавиця у своїх концертних турах. Як одна з найбільших прихильниць бренду Mugler, співачка часто використовує культові дизайни далекоглядного французького модельєра Thierry Mugler для формування своїх образів. Останній нестандартний образ суперзірки також був натяком на осінню колекцію високої моди Mugler 1995 року. Подібно до моди в поп-культурі, кожен її образ є унікальним вираженням креативності, індивідуальності та впевненості в собі. Очолюючи феміністичний рух сьогодення, Бейонсе таким чином розкриває у своєму образі свободу волі та свободу вираження (рис. 1, г). Інший підхід до образу майбутньої жінки втілено у фільмі "Барбарелла" (1968 р.), який зняв режисер Роже Вадим, син

емігранта з України, піаніста Ігоря Племяннікова. Дизайнер іспанського походження Пако Рабан був частиною команди, яка створювала костюми Джейн Фонда для Барбарелли. Рабан був інноватором у найвищій мірі, його твори можна розглядати як мобільні арт-інсталяції. Авторська естетика чітко прослідковується в корсеті, що повторює точну форму фігури акторки, який бездоганно підсумовує весь підхід дизайнера до моди.

Японські автори також відреагували на вивчення взаємозв'язків між тілом і одягом неортодоксальними матеріалами. Одним з найяскравіших прикладів можна вважати дизайн Іссея Міяке, для якого жіночий торс став найціннішим полотном у 80-х роках. Для багатогранної артистки Грейс Джонс корсети японського творця були одним із найкращих союзників для вивчення її власної сексуальності та тіла. Грейс Джонс із корсетом Міяке на сцені носила модель у чорному кольорі в 1980 році, а в синьому – два десятиліття по тому, у 2000 році. У 1985 році з'явиться "Силіконове тіло", силіконовий корсет, який ознаменує цей період дизайнера як "Bodyworks" (рис. 2, б) [2]. Ліф з алюмінію був трудомісткою роботою ювеліра Ліна Шона, який мав гібридну ідею Маккуїна про візуальне подовження торса, яку дизайнер посилив розробивши штани з низькою посадкою. У 2017 році Sotheby's оцінив вартість цього корсету приблизно між 250 000 та 350 000 доларів, як і корсетом Spine (рис. 2, в) [2].

Рис. 2. Костюми головних героїнь: а – "Барбарелла" (1968); б – корсет Іссея Міяке для Грейс Джонс (1980); в – модель з колекції Alexander McQueen (1999); г – корсет Том Форд для Зендаї (2020)

Найбільш парадигмальною є тенденція, повернення корсета в жіночу моду, контекст якого тісно пов'язаний з пригніченням жінок, проте зараз він виступає як елемент, який розширює можливості транслюючи незалежність та свободу. Він трансформує жіночі образи на своєрідних футуристичних воїнів, як, наприклад, у випадку Тома Форда: у своїй весняній колекції 2020 року дизайнер представив архітектурний корсет рожевого кольору, який Зендаю носила на церемонії Critics Choice Awards того року. Акторка пройшла сканування тіла у 3D-форматі, і корсет був створений спеціально для неї ставши точною копією її тіла (рис. 2, в) [3]. Готьє є беззаперечним майстром збереження фірмового вигляду на екрані. Одними з найвідоміших костюмів Готьє стали образи для науково-фантастичного трилера «П'ятий елемент» (1997 р.) (рис. 3, а) [3]. Більшість образів у стрічці "П'ятий елемент" уособлюють пряме посилення на колекцію Готьє 1985 року "І Бог створив людину". Культовий костюм головної героїні – білий боді що імітував пов'язки, був натхненний його колекцією спідньої білизни. Після фільму Готьє випустив

іншу версію костюма, яку співачка Ріанна (рис. 3, г) одягла на American Music Awards у 2009 році. На тому ж самому заході співачка Леді Гага прикрасила шоу своїм насиченим виступом в прилеглому ансамблі. Як і очікувалося, артистка влаштувала типowo яскраве шоу, танцюючи на сцені в оголеному боді, з бинтами та кістками прикріпленими до її торса (рис. 3, б) [7].

а

б

в

Рис. 3. Футуристичні костюми Ж.П.Готьє:

а – «П'ятий елемент» (1997); б – Леді Гага American Music Awards (2009); в – Ріанна American Music Awards (2009).

ВИСНОВКИ

Проаналізувавши образ жінки у кіно та культурі футуризму, можна зробити висновок, що спостерігається значний прогрес у сприйнятті та відображенні ролі жінки, її волі та незалежності. Космічна ера перестала бути частиною наукової фантастики, посівши повноправне місце в житті сучасної людини. Технологічні зміни прямо впливають на творчість дизайнерів, що відображається у меседжах нових силуетів та форм, які нерозривно пов'язані з психологічними та соціальними аспектами існування. При дослідженні майбутнього людства невід'ємно виникає питання про майбутнє жінок: яким буде їхній одяг та як зміниться їх роль у суспільстві майбутнього.

ЛІТЕРАТУРА

1. Hayley Maitland: веб-сайт. URL: <https://www.vogue.com/article/zendaya-vintage-mugler-gynoid-suit-dune-part-2-premiere>.
2. Amarissa Imoukhuede: веб-сайт. URL: <https://fashiontalk.substack.com/welcome-to-the-renaissance-fashion>.
3. Por Nuria Luis. Vogue. 2021: веб-сайт. URL: <https://www.vogue.es/moda/articulos/corses-rigidos-historia-saint-laurent-issey-miyake-alexander-mcqueen>.

KOSTOCHKA A., KOLOSNICHENKO O.

FUTURISTIC FEATURES OF FEMALE IMAGES IN CULT MOVIES

The paper presents a study of the transformation and integration of iconic futuristic avant-garde costumes into contemporary fashion based on established cinematic female images. The author traces the change in the meaning of costume elements in the context of rethinking the values of the new generation and their embodiment in the visual and semantic content of the costume.

Keywords: "Space Age", cinema, space age, futurism, technology, science fiction costume.